

HELSETILSYNET
tilsyn med sosial og helse

K O P I

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep

0030 OSLO

Arbeids- og inkluderingsdepartementet	
Saksnr.: 200600205	Dok.nr.: 10
Arkivkode: S10	31.05.06
Avd.: SAM	GUH
U.off.:	

DERES REF. / YOUR REF:
20061964-/TC

VÅR REF. / OUR REF:
2006/535 L LHA

DATO: / DATE:
29. mai 2006

Høring - Innstilling om en nordisk samekonvensjon

Statens helsetilsyn viser til høringsbrevet fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet av 17. februar 2006, samt Helse- og omsorgsdepartementets foreleggelse i brev av 25. april 2006.

Statens helsetilsyn viser til at Samisk parlamentarisk råd (SPR) har uttalt seg til denne konvensjonen og vist til Jokkmokkerklæringen som ble vedtatt av dette rådet i februar 2005.

Det er bare Norge av de nordiske land som i dag har undertegnet ILO konvensjon 169 om urfolks rettigheter. ILO konvensjonen 169 må forventes implementert av alle de nordiske land, og den nordiske samekonvensjonen er et samarbeid hvor ledende folkerettsjurister har konkretisert hva ILO konvensjon 169 innebærer i nasjonalstaters politikk i forhold til samene. Statens helsetilsyn mener at innstillingen til nordisk samekonvensjon er viktig og tåler ikke å utvannes noe.

For øvrig vises til følgende punkter i Jokkmokkerklæringen:

Den historiske og første Sameparlamentarikerkonferansen, sammensatt av representantene fra Sametingene i Finland, Norge og Sverige med deltakelse av representanter for samene i Russland, samlet i Johkámohki/Jokkmokk, 24. februar 2005:

Anser denne forsamling som en historisk milepæl i det samepolitiske arbeidet, og som en påminnelse om at vi samer er ett folk, forent gjennom vår felles historie, kultur, språk og landområder, og som en bekræftelse på at rikenes grenser ikke skal eller kan bryte vårt fellesskap;

Framhever i den forbindelse nødvendigheten av at nasjonalstatene, i samsvar med grensetraktaten av 1751, herunder lappekodisillen, og folkeretten, fortsatt anerkjenner

og respekterer det samiske folkets rett til selv å bruke og forvalte egne naturrikdommer og ressurser til beste for det samiske samfunn, og understreker at det samiske folket ikke i noen tilfeller kan fratras sitt eksistensgrunnlag;

Understreker behovet for en fortsatt sikring og utvikling av samisk kultur, språk og utdanning, samiske tradisjoner og næringer, og vedkjenner oss i så henseende egne forpliktelser;

Erklærer enighet om følgende:

1. Finland, Norge, Russland og Sverige er forpliktet til å anerkjenne og sikre samenes urfolksrettigheter, deriblant historiske rettigheter til land, vann og naturressurser;
2. Bevaring, styrking og videreføring av samisk kultur, særlig tradisjonelle samiske næringer som reindrift, jakt- og fiske og andre naturbaserte næringer, er avhengig av nasjonalstatenes anerkjennelse og effektive sikring av samenes historiske rettigheter til land, vann og naturressurser, slik dette ble gjort allerede i 1751. Dette vil også være i tråd med nasjonalstatenes respektive forpliktelser i samsvar med FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter - særlig artiklene 1 og 27, og ILO konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater.
3. Understreker at nasjonalstatene er forpliktet til fullt ut å anerkjenne og sikre gjennomføring av det samiske folkets rett til selvbestemmelse i overensstemmelse med folkeretten, særlig felles artikkel 1 i FNs konvensjoner om henholdsvis sivile og politiske rettigheter og økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter;
10. Arbeidet med en nordisk samekonvensjon er en viktig prosess i forhold til anerkjennelse, sikring og samordning av samiske rettigheter, og for utviklingen av det samiske samfunn over landegrensene. I den forbindelse anses lappekodisillen som et særlig viktig grunnlag;
11. De nordiske land forventes fortsatt å være forgangsland i anerkjennelsen og utviklingen av urfolks rettigheter. Det forventes derfor at en nordisk samekonvensjon vil representere et historisk framskritt i anerkjennelsen av urfolks rettigheter, og at konvensjonen vil opprettholde, sikre og styrke eksisterende folkerettslige normer for urfolks rettigheter;
12. Ekspertgruppen for nordisk samekonvensjon, som forventes å overlevere sin innstilling i november 2005, har en sammensetning og ekspertise som medfører store forventninger til deres forslag til samekonvensjon.
13. Det forventes at sametingene gis anledning til å delta som likeverdig part i de mellomstatlige forhandlingene om en endelig konvensjonstekst. Det er fra samisk side et absolutt krav om at en konvensjonstekst ikke kan vedtas og ratifiseres uten sametingenes tilslutning til den endelige teksten;
14. Finland, Norge og Sverige bes etter ikrafttredelsen av nordisk samekonvensjon også søke å inkludere Russland i et forpliktende og konvensjonsbasert samarbeid om samiske forhold og rettigheter;

15. Den europeiske unionens konstitusjonelle anerkjennelse av samene som et urfolk i Europa forplikter unionen til å iverksette særskilte tiltak for å sikre samenes rettigheter, blant annet i forhold til næringer, kultur og språk;
16. Nordiske stater som er medlemmer i Den europeiske union bes på bakgrunn av unionens konstitusjon, og protokoll 3 om samene, initiere en prosess med målsetting om utvikling av en intern urfolkspolitikk for unionen;

Med hilsen

Lars E. Hanssen

Solbjørg Røisland
førstekonsulent

Kopi: Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Saksbehandler: Lars E. Hanssen, tlf. 21 52 98 00